

ZAJEDNICA HRVATSKIH UDRUGA POMORSKIH KAPETANA

Trg Pape Aleksandra III,

23000 ZADAR

E-mail: udruga.kapetana@zd.t-com.hr

Zadar, 20.2.2009.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

Uprava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka

Odjel za pravne poslove i međunarodnu suradnju

Prisavlje 14

10000 ZAGREB

Predmet: Kriminalizacija pomoraca.

Poštovani,

Još nam je svjež osjećaj olakšanja kada je Kapetan Kristo Laptalo oslobođen krivnje i pušten iz zatvora, iako ostaje gorko sjećanje na vrijeme koje je proveo u zatvoru te patnje i neizvjesnost koju su proživjeli on i njegova obitelj tokom godinu i pol zatočeništva i neizvjesnosti o ishodu suđenja. Ne smijemo zaboraviti patnje njegovog prvog oficira gosp. Konstantina Meteleva iz Litve i noštroma gosp. Narciso Garcia iz Filipina koji su nevini proveli godinu dana u zatvoru. Zatočeništvo je fizički i psihički slomilo ove ljude, a gospodin Konstantin Metelev se ozbiljno mentalno razbolio i zadržan je na liječenju u Grčkoj, ali nije uspio ozdraviti te je nažalost umro u svojoj Klaipedi 23. Siječnja ove godine. Sigurno je da grčko pravosuđe ima na duši ovog nevinog čovjeka. Ovdje je i neriješeno pitanje odštete ovim nevinom zatočenim ljudima i njihovim obiteljima, jer oni sami teško mogu voditi novi spor pred Grčim pravosuđem.

Kriminalizacija pomoraca se po svijetu i dalje nastavlja jer je očito da je za neki nemili događaj u koji je na neki način uključen brod najlakše okriviti zapovjednika i posadu broda. Time se najlakše zadovolji javno mijenje koje opravdano traži da krivac bude kažnjen, naročito u slučajevima zagađenja okoliša. Zapovjednik i posada broda su lokalnim vlastima neki tamo strani ljudi, a njihovim kažnjavanjem se elegantno prikrivaju eventualni nedostaci i propusti u sigurnosti, i zaštićuju neki drugi činbenici koji bi eventualno trebali za to odgovarati. Daleko od toga da bi itko tražio neprocesuiranje osnovano osumnjičenih pomoraca i nekažnjavanje onih čija se krivnja na pravednom suđenju dokaže.

Ako bi grupirali važnije nemile događaje uslijed kojih se može tražiti odgovornost zapovjednika i posade broda, to su onda razna krijumčarenja, i nesretni događaji čija su posljedica ljudska stradanja, ekološke katastrofe i velike materijalne štete.

Ukoliko se na brodu nađe krijumčarena roba te ukoliko ne postoji osnovana sumnja da je netko od posade u to uključen, bilo bi dovoljno da se od posade uzmu detaljni osobni podaci radi kasnijeg eventualnog poziva na sud, te da brod i posada mogu otploviti, ako je potrebno i uz jamčevinu. Isti postupak bi se mogao primjeniti i u slučaju nesretnih događaja ukoliko nema opravdane sumnje da je nesreću skrivio netko od posade grubom nepažnjom.

Što se tiče zloupotrebe broda za krijumčarenje, možemo zamisliti koliko ima mogućnosti da se krijumčarena roba sakrije unutar raznih kutija, sanduka ili kontejnera. Brod niti ima mogućnosti niti smije provjeravati sadržaj svih koleta i brod može samo odgovarati da je ambalaža nedirnutu, a ne za sadržaj. S druge strane ako je krijumčarena roba smještena negdje drugdje na brodu za to se ne mora unaprijed okriviti posadu broda. Imamo slučaj koji je u toku u Panami gdje su narkotici pronađeni u sanduku zavarenom na podvodni dio trupa broda "Therese" i za što su okrivljeni hrvatski pomorci, zapovjednik broda gospodin Loris Šubat i prvi oficir gospodin Duško Tanurđić. Oni su zadržani u pritvoru i momentalno su uz kauciju pušteni iz pritvora i u hotelu čekaju suđenje. Ovo je poznat način kako kriminalci krijumčare drogu (tako zvano „torpedo“), ali za to su potrebni diverzantski obučeni ljudi i oprema za disanje i varenje pod morem koja u upotrebi ne ispušta mjehuriće, što je skoro nemoguće izvesti od strane posade broda.

U toku je nekoliko istaknutih slučajeva nezgoda na moru sa posljedicama materijalnih šteta ili zagađenja okoliša za što su okrivljeni i osuđeni pomorci ili su zadržani u pritvoru do okončanja sudskog postupka. Treba naglasiti da je pritvor isto što i zatvor, jer ako se osumnjičenik i proglašeni nevinim pretrpljenu patnju i štetu mu nitko ne može nadoknaditi.

Slučaj tankera "Hebei Spirit", s kojim se je u prosincu 2007. godine dok je bio usidren u Južnoj Koreji sudarila ploveća dizalica u teglju i kom prilikom se je iz tankera izlilo 10.800 tona sirove nafte, je momentalno u žiži interesa svjetske pomorske javnosti. Prije godinu dana kapetan broda gospodin Jasprit Chawla i prvi oficir gospodin Syam Cheta, oboje iz Indije, su bili oslobođeni svake krivnje, ali su zadržani u Južnoj Koreji radi daljnjeg ispitivanja. Nedavno ih je drugi sud osudio na godinu i pol, odnosno osam mjeseci zatvora, bez obzira što su ranije bili oslobođeni svake krivnje. Ovo je izazvalo val protesta i demonstracija u Indiji i Južnoj Koreji te apela prema svim pomorskim organizacijama, sindikatima, organizacijama za borbu za ljudska prava i svekolikoj javnosti da se angažiraju u pomoći ovim ljudima.

Nedavno smo informirani da kompanija Trireme Vessels iz Belgije gdje je zaposlen i Kapetan Kristo Laptalo ponovno uvodi grčke luke u svoj program. Mi razumijemo poslovne interese kompanije, jer uostalom da oni ne plovo za grčke luke plovio bi netko drugi. U grčkom se pravosuđu, međutim, nije ništa promijenilo, tako da ako se ponovno pronađe podmetnuta droga na brodu, Kapetan Laptalo ili netko drugi može ponovno bude okrivljen i osuđen. Mi smo vrlo zabrinuti za zapovjednike i posade brodova koji će po ovim okolnostima ploviti za grčke luke.

Pitamo se, uzevši u obzir ove i puno sličnih slučajeva, tko će se više usuditi raditi pomorski posao, koji je dovoljno težak i bez ovih problema?

Zajednica Hrvatskih Udruga Pomorskih Kapetana se solidarizira sa svim nepravedno kriminaliziranim pomorcima i diže svoj glas protiv ovakve prakse pravosudnih organa diljem svijeta. Nama je jasno da se prema važećim međunarodnim zakonima, zakonima pojedinih zemalja i u sistemu trodiobe vlasti i neovisnosti sudstva, teško može utjecati na rad sudova, ali tražimo pažljivo i nepristrano ispitivanje krivnje i odgovornosti i fer suđenje bez prethodnih dugotrajnih pritvora.

Potrebno je raditi na donošenju Međunarodnih Zakona koji bi u slučaju da su pomorci osumnjičeni za neko kažnjivo djelo, regulirali istražni postupak, sudski postupak, eventualni pritvor i vremensko trajanje pritvora, dopuštenje brodu i pomorcima da uz eventualnu jamčevinu isplove iz luke i sve ostalo što bi pomoglo da se postupak vodi pravedno i u što kraćem vremenskom roku.

U međumremenu bi se zemlja koja proceruira pomorca, zemlja čiji je pomorac državljanin i brodovlasnik, svakako trebali pridržavati "Smjernica za pravedno postupanje s pomorcima u slučaju pomorske nezgode" Svjetske pomorske organizacije (IMO Resolution LEG.3(91) „Guidelines on fair treatment of seafarers in the event of maritime accident").

Molimo vas da s vaše strane poduzmete što je u vašoj moći i pomognete pomorcima koji su zatočeni i čiji je sudski postupak dokazivanja eventualne krivnje u toku, i da se angažirate u donošenju Međunarodnih Zakona koji bi pravedno regulirali postupanje s pomorcima nakon nezgoda.

Unaprijed se zahvaljujemo na svakom vašem trudu po ovom pitanju.

S poštovanjem,

Kapetan Nino Dunat

Predsjednik Zajednice Hrvatskih Udruga Pomorskih Kapetana